

NACIONAL
N MIGUEL
TIEMBRE

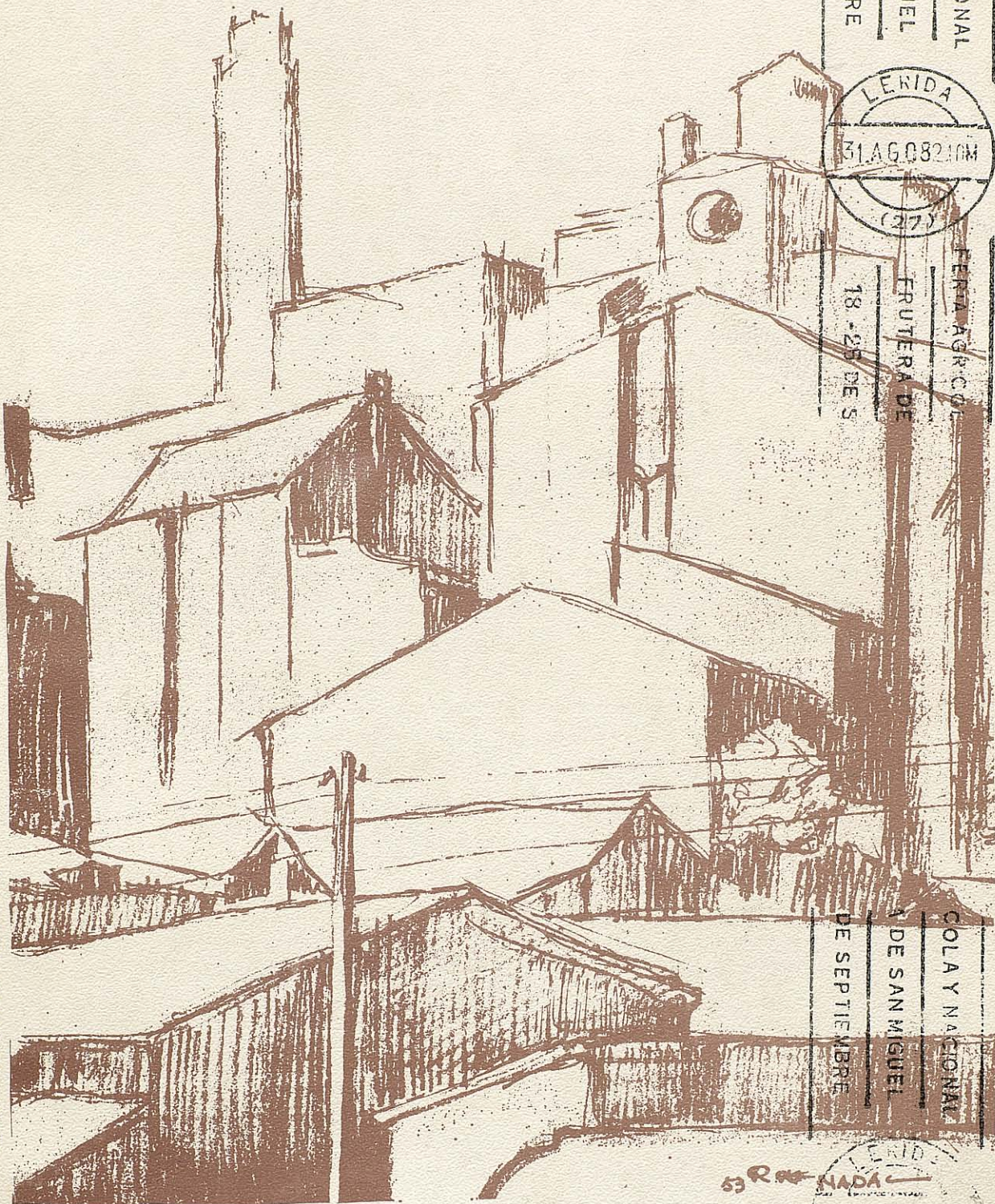

FERIA AGRICOLA
FRUTERA DE
18-25 DE S

COLA Y NACIONAL
A DE SAN MIGUEL
DE SEPTIEMBRE

Setembre, 1.982

**ASSOCIACIÓ
«AMICS DE LA SEU VELLA DE
LLEIDA»**

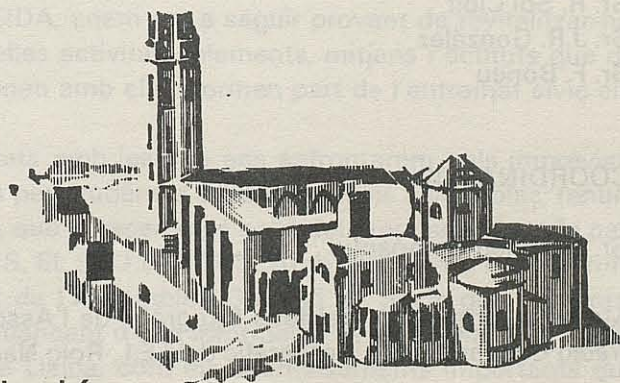
Dep. Legal: L-369-1.982

Edita: «AMICS DE LA SEU VELLA»

Imprime: IMPRENTA COMERCIAL

LA SEU VELLA DE LLEIDA

EDITORIAL

Associació
«Amics de la Seu Vella de Lleida»

BUTLLETÍ INTERN DE L'ASSOCIACIÓ
«AMICS DE LA SEU VELLA DE LLEIDA»

Entitat declarada de «UTILIDAD PUBLICA» en Consell de Ministres de 21-VII-1974, quedant a tots els efectes protegida com Associació Benemèrita.

EDITA: l'Associació amb destí als Associats, amics i protectors.

EDICIO BILINGÜE

IMPRIMEIX: Impremta Comercial.

COLLABOREN A AQUEST NUMERO

Sr. M. Roig Nadal
Sr. J.R. Saura Aranda
Sr. J. Solsona Mercé
Sr. R. Pita Mercé
Sr. F. Capdevila
Sr. R. Sol Clot
Sr. J.R. González
Sr. F. Boneu

COORDINADOR

Sr. F. Boneu Companys

Materials provinents del fons fotogràfic de l'Associació, «Vida Lleidatana», «Il·lustració Catalana», Arx. Fotogràfic del I.E.I., Roig Nadal.

NUMERO DE SETEMBRE DE 1.982

EDITORIAL

És el propòsit de l'Associació «AMICS DE LA SEU VELLA DE LLEIDA» presentar als nostres sòcis i amics, aquest butlletí informatiu, que tenint com a base el específic temari fundacional, ens permeti la comunicació en aquelles matèries motiu de la nostra germandat.

Si sempre hem proclamat amb absolut convenciment que la SEU VELLA ÉS EL COR DE LA CIUTAT DE LLEIDA, anem ara a seguir provant de revitalitzar-ho, fixant la nostra atenció en aquelles activitats, elements, mitjans i actituds que directa o indirectament es relacionen amb ella i formen part de l'entremat cívic circumdant.

Coneixem les grans dificultats amb les que ens enfrontarem i els imprevists que trobarem. Per això, desistim per prudència a realitzar plans a llarg plaç, renunciem a anunciar plans editorials, que abracen més enllà del propòsit cincer de parlar de la SEU, ELS SEUS HOMES, EL SEU ENTORN. Amb tot això no fem res més que complir amb el manament de l'Assemblea General de Socis que concretament ens emplaçà per a que mitjançant d'una informació sèria, es plasmés la història tan de l'antiga catedral de Lleida, com els aconteixements importants que s'hi hagin esdevindut i molt especialment l'activitat, aconseguiments i participació que l'Associació ha tingut en el llarg procés de recuperació del nostre primer monument nacional.

Esperem la col·laboració de tots els que tinguin les vostres mateixes aficions i desitjos. I agraïm les ajudes materials rebudes, la tramesa de notes, originals, dibuixos, fotografies, etc., oferits per a ésser publicats. Desitjaríem que les nostres limitacions presupostàries actuals, ens permetessin en un futur ampliar el nombre de pàgines que, lamentan-ho, cal que necessàriament siguin reduïdes.

Desitgem que ens rebí amb simpatia i ens guardí amb interès i afecte.

«AMICS DE LA SEU VELLA»

Fundación e Historia de la Asociación.

Desde hacía años las obras de restauración de la vieja catedral leridana estaban totalmente paralizadas.

Acabadas las emotivas realizaciones de los grandes ventanales del claustro, que abrieron la luz a las hasta entonces ocultas y menospreciadas arquerías, tras las remodelaciones del exterior de las capillas del Colom y Moncada, nuestro viejo Monumento Nacional, había quedado huérfano de las manos restauradores que desde el año 1948 estaban restituyendo con cuidados y amor infinitos, la destrozada fábrica del templo.

Si al principio la Dirección General de Regiones Devastadas, del Ministerio de Obras Públicas, la correspondiente Sección de Arquitectura, las entidades oficiales Provinciales y locales, los organismos culturales y eclesiásticos, habían dedicado sus desvelos e inquietudes al logro de la necesaria protección de la Seo de Lérida, con la feliz asignación de muy apreciables cantidades, desde hacía años, las dificultades económicas por un lado y las urgencias surgidas en diversos campos cívicos, limitaron hasta lo indecible la labor restauradora emprendida.

La obra bien hecha con la maestría profesional de aquellos profesionales canteros de la dulce Galicia que recompusieron la gloriosa realización del claustro, había quedado poco a poco ignorada y silenciosa, mientras el recinto quedaba convertido en almacén de materiales, polvoriento, ingrato y solitario, difícilmente utilizable y raramente visitado.

Hacia falta que de entre los muchos leridanos amantes de nuestras tradiciones históricas y culturales, renaciera el espíritu renovador y respetuoso que hacía años lanzó la llamada de socorro hacia la Seo vieja de Lérida. Por fortuna siempre ha existido entre la ciudadanía de nuestra ciudad el vivificante rescoldo del cariño hacia este glorioso vestigio de nuestra vida cultural e histórica y siempre se ha mantenido el fuego sagrado del culto hacia ella.

Hacia falta una vez más, poner en orden las múltiples manifestaciones de interés que desde los hogares leridanos clamaban por la protección de nuestro pasado monumental. En artículos de prensa, en reuniones culturales, en revistas y festejos, siempre aparecía como permanente lamento el triste destino a que sometíamos, por nuestra común desidia, la más maravillosa de las obras escultóricas leridanas.

Fue por tanto fácil para un grupo de amigos, lanzar la llamada de ayuda hacia un objetivo y con una finalidad altamente deseada y necesaria.

Obtenida la autorización del Obispo de la Diócesis Dr. Ramon Malla y el Director General de Bellas Artes Sr. Gabriel Alomar, precedieron ambos a nombrar a dos personalidades leridanas para que en su nombre asistieran y representaran a la reunión promotora. Por fortuna tanto el Sr. Obispo como el Director General reunieron en las personas del Vicario General Monseñor Amadeo Colom Freixa y del Dr. Fernando Boneu Companys, Consejero de Bellas Artes, a dos entusiastas del proyecto. De esta forma, el Patrimonio Nacional y Artístico así como el Patrimonio del Estado y el depositario de la vieja Catedral, ofrecían el máximo apoyo al movimiento ciudadano en pro de la defensa y restauración de la Seo.

Aquel 26 de Octubre de 1972, fué una fecha histórica para todos nosotros. En el amplio salón de conferencias de la Casa de Ejercicios en las dependencias anejas a la Seo vieja de Lérida, se realizó el primer encuentro. El unánime deseo de todos los asistentes era el mismo que el de tantos leridanos con los que en días precedentes habíamos mantenido contacto y de quienes habíamos recibido toda clase de ánimos y ofertas de colaboración. Tanto el número como la calidad de todos los asistentes, permitió sin muchos preambulos, reafirmar la primordial urgencia que teníamos de reiniciar la restauración del monumento, la obtención de presupuestos económicos fijos y planificados a largos plazos, la fundación de una entidad capaz de conjuntar la labor de promoción y ejecución y la inmediata revitalización del conjunto monumental.

En el curso de las dos horas mas importantes que ha tenido la Seo antigua y que mas trascendencia han tenido en la obra restauradora de su ofendida arquitectura, un grupo de leridanos dieron forma y motivo al nacimiento de una entidad que en el curso de pocos años podría ofrecer con orgullo el fruto de su trabajos en las más esplendorosas realizaciones que hoy podemos contemplar.

La fresca noche del 26 de Octubre, se vió templada por el entusiasmo de los asistentes y el apasionamiento de unos hombres que comprendieron que era llegado el momento de realizar y aceptar las premisas expuestas en la convocatoria.

Lleida, 26 d'octubre del 1972

En Ferrand Boneu i Companys

Benvolgut Amic:

Havent copsat diverses opinions i complint els desigs, afanys i aspiracions d'un gran nombre de lleidatans i amics de Lleida, reunits uns quants entusiastes de la Seu Vella, s'ens ha acudit de recollir i ajuntar aquest sentir general concretant-lo en la constitució d'una entitat que promogui tot el que faci referència a la seva reconstrucció, restauració, conservació i donar vida al nostre incomparable temple de la Seu Vella.

Aprofitant l'avinantesa de celebrar-se el dimarts vinent, dia 31 d'aquest mes, el 694 aniversari de la consagració de la nostra Seu Vella i com a preparació del seté centenari, que serà l'any 1978, i creient que sou un dels engrescats per aquestes coses, us invitem a la reunió que farem, si Déu vol, a la Casa Diocesana d'exercicis -Seu Vella-, a les 8 del vespre de l'esmentat dimarts per tractar de la constitució de la entitat més amunt anotada.

Us agraïrem que ens honoreu amb la vostra presència.

Affms. s.s. en Xto.

En Ferrand Boneu i Companys

En Ferrand Boneu i Companys

Se nombró a los mismos firmantes de la carta de convocatoria Sres. Jesús Tarragona, Josep Lladonosa, Fernando Boneu, Ramiro Viola y Enrique Garsaball, como miembros de una Junta fundacional con la finalidad de proceder a la confección de los estatutos fundacionales, y su posterior gestión oficial, con los objetivos primordiales de protección, ayuda, defensa y promoción del recito monumental y de su entorno, así como de su historia y proyección ciudadanas.

Para la historia de la Asociación, debe hacerse patente que se propuso la catalanización de los comunes deseos en dos versiones. Una propuso la fundación de una Hermandad o Cofradía, utilizando para ello las especiales legislaciones eclesiales para la fundación de tales entidades. La oferta incluso propuso el nombre de «Cofradía de Santa Maria la Vella», tradicional y muy querida advocación que sin duda sería sugestiva y aceptada por todos los leridanos. Sin embargo prevaleció la Asociación de tipo civil, en registro ordinario como asociación cultural y para la que se eligió allí mismo el nombre de AMICS DE LA SEU VELLA DE LLEIDA.

La Junta y la Asamblea en virtud del poder que le otorgaba la vigente legislación se constituyó en Asamblea constitutiva de una Asociación cultural y tomó formalmente los siguientes acuerdos, que señalo exactamente:

- a/. Proceder a la constitución de una Asociación cultural que de acuerdo con la legislación vigente, sea registrada e inscrita en el Gobierno Civil de la Provincia. Para tal fin se acuerda confeccionar unos estatutos en los que se refleje como principal objetivo y fin la de promover, defender y participar en la defensa y protección de la antigua catedral leridana y su conjunto monumental, así como participar activamente en la revitalización civico-religiosa del monumento, la ciudad y sus hombres.
- b/. Titular a la naciente Asociación «AMICS DE LA SEU VELLA DE LLEIDA».
- c/. Elegir a D. Fernando Boneu Companys, como primer Presidente de la Asociación, hasta que sea refrendado o no por la primera Asamblea General de Socios, facultándole para que, convenientemente asesorado por todos los Sres. firmantes de la convocatoria, confeccionen los estatutos y realicen las gestiones pertinentes para registrar la Asociación.
Asimismo se le faculta para que recabe la colaboración de otras personas con el fin de constituir la primera Junta Directiva que regente la Asociación».

Se levantó la sesión a las 22 horas y 15 minutos. Acababa de nacer la Asociación de la que en el curso de estos años realizaría una labor de la que todos, absolutamente todos nos sentimos orgullosos, ante la evidente obra realizada.

Para constancia y conocimiento incluyo la lista de aquellos Socios Fundadores, lista que solo al dia siguiente se vería ampliada por muchas otras adhesiones de amigos entusiastas.

Sr. Gabriel Alonso Garcia
Sr. Luis Alonso Olarte
Sr. José Barahona Canela
Sr. Aurelio Bautista Cid
Sr. José M.ª Bonet Massana
Sr. Fernando Boneu Companys
Sr. Antonio Boneu Domingo
Sr. Ramon Bordalba Armengol
Srta. Belen Calaf Bañuelos
Sr. Ricardo Calvet Serra
Sr. Miguel Camps Clemente
Sr. Amadeo Colom Freixa
Sr. Ernesto Corbella Albiñana
Sr. Luis Diez-Coronel Muntull
Sr. Luis Domenech Torres
Sr. Juan Font Reves
Sr. Domingo Fort Bach
Sr. Vicente Garcia Herrero
Sr. José M.ª Garcia Sanmartín
Sr. Enrique Garsaball Espinel
Sr. Francisco Gelonch Marias
Sr. Antonio Hernández Palmés
Sr. José Lladonosa Pujol
Sr. Vicente Martín Morell
Sr. Angel Mejon Sudor
Sr. José M.ª Mora Cagigao
Sr. Ramon Mostany Novell
Sr. Francisco Oro Oro
Sr. Juan Pelegrí Macarulla
Srta. Gloria Peret Llovera
Sr. Rodrigo Pita Mercé
Sr. Francisco Pons Castellá
Sr. Alfonso Portolés Lamolla
Sr. José A. Rosell Pujol
Sr. Guillermo Saez Aragones
Sr. José Sarrate Forga
Sr. Antonio Sas Llauradó
Sr. Juan C. Sisó Gispert
Sr. Antonio Siurana Zaragoza
Sr. Roman Sol Clot

Sr. Jesus Tarragona Muray
Sr. Enrique Tarruella Fontova
Sr. José M.ª Trepad Padró
Sr. José Valleverdú Aixalá
Sr. Ramiro Viola González
Sr. Antonio Virgili Farrá

El día 23 de Febrero de 1973, como Presidente de la Asociación y responsable de las gestiones a realizar cerca del Gobierno Civil, se remitía a todos los socios la siguiente carta, notificando el curso de las gestiones ejecutadas, dando a conocer la constitución de la Junta Directiva, el nombramiento de los Asesores especialistas y solicitando la captación de Socios.

Querido Amigo:

Con esta fecha me comunica la Secretaría General del Gobierno Civil, haber sido reconocida la Asociación «AMICS DE LA SEU VELLA DE LLEIDA», aprobados sus estatutos e inscrita en el correspondiente Registro de Asociaciones Culturales con el número de orden 145.

Es por tanto motivo de satisfacción y por ello podemos felicitarnos todos al tener ya posibilidad de acción para poner en práctica las directrices fijadas en la reunión de Socios Fundadores y que han quedado reflejadas expresamente en los Estatutos.

La confianza que se me otorgó para la formación de la primera Junta Directiva, me llevó a recabar la colaboración de algunos amigos entusiastas de la Seo antigua, entre los que encontré total aceptación y deseos de colaboración. Por tanto le comunico que ha quedado así constituída la primera Junta Directiva:

Presidente	D. Fernando Boneu Companys
Vice-Presidente	Rdo. Jesús Tarragona Muray
Vice-Presidente	D. José Barahona Canela
Secretario	Rdo. Ramiro Viola González
Tesorero	D. José M. ^a Garcia Sanmartín
Vocales	D. Aurelio Bautista Cid
	D. Ernesto Corbella Albiñana
	D. Enrique Garsaball Espinel
	D. José A. Rosell Pujol
	D. Vicente Martín Morell
	D. José M. ^a Mora Cagigao

A su vez hemos buscado asesoramiento de relevantes personalidades, expertos en las diversas materias que nos competen, para construir un Consejo Asesor de la Junta Directiva y de la Asociación, con lo que se logrará la necesaria conjunción a fin de que nuestras actividades vengan avaladas con las máximas garantías.

Seguimos contando por supuesto con su incondicional apoyo y entusiasmo, permitiendome señalarle que aún siendo imprescindible contar con el apoyo moral que tantos leridanos que piensan como nosotros y que saben que la promoción y dignificación de nuestra Seo, será paso decisivo para la promoción y dignificación cultural de los que vivimos en Lérida, es absolutamente preciso el logro de aportaciones económicas que permita objetivar nuestras ilusiones y esperanzas. Es por ello que me permito incluirle varias tarjetas de inscripción destinadas a aquellas personas, entidades, firmas comerciales, etc., que deseen competir las alegrías de la ingente labor que nos hemos impuesto. Ruego encarecidamente su personal influencia para que sean generosamente cumplimentadas.

Y finalmente como inicio de la labor de difusión de la belleza de nuestro monumento, le incluyo la reproducción numerada y sellada de la puerta de «fillols» que en edición exclusiva de la Asociación ofrecemosle como una muestra mas del afecto y consideración que Ud. nos merece.

De Ud. afectísimo y s.s.

Fernando Boneu Companys

Presidente

Lérida 23 de febrero de 1.973

(Continuará)

Som la
CAIXA DE
CATALUNYA

Per primera vegada a Catalunya

Un servei sense precedents exclusiu de la CAIXA D'ESTALVIS DE CATALUNYA al servei de l'economia domèstica.

- *Ara vostè pot obtenir un crèdit immediat sense avaladors.
- *Ara vostè pot obtenir 50.000 pessetes com a "Atencions familiars".
- *Ara vostè pot tenir una assegurança gratuïta d'accidents de 500.000 pessetes.
- *Ara vostè pot tenir una perfecta i gratuïta administració d'ingressos i despeses.
- *Ara vostè pot disposar de la targeta de crèdit "Master Charge".

Si vol aprofitar tots aquests extraordinaris avantatges, que s'afegeixen als ja coneguts de la Caixa de Catalunya, i molts d'altres que progressivament s'aniran oferint, només li cal obrir un COMPTES FAMILIAR.

El COMPTES FAMILIAR és la llibreta de l'economia domèstica i la pot obrir tothom.

Demani informació sobre el COMPTES FAMILIAR, innovació de la CAIXA D'ESTALVIS DE CATALUNYA, a qualsevol de les nostres oficines.

CAIXA D'ESTALVIS DE CATALUNYA

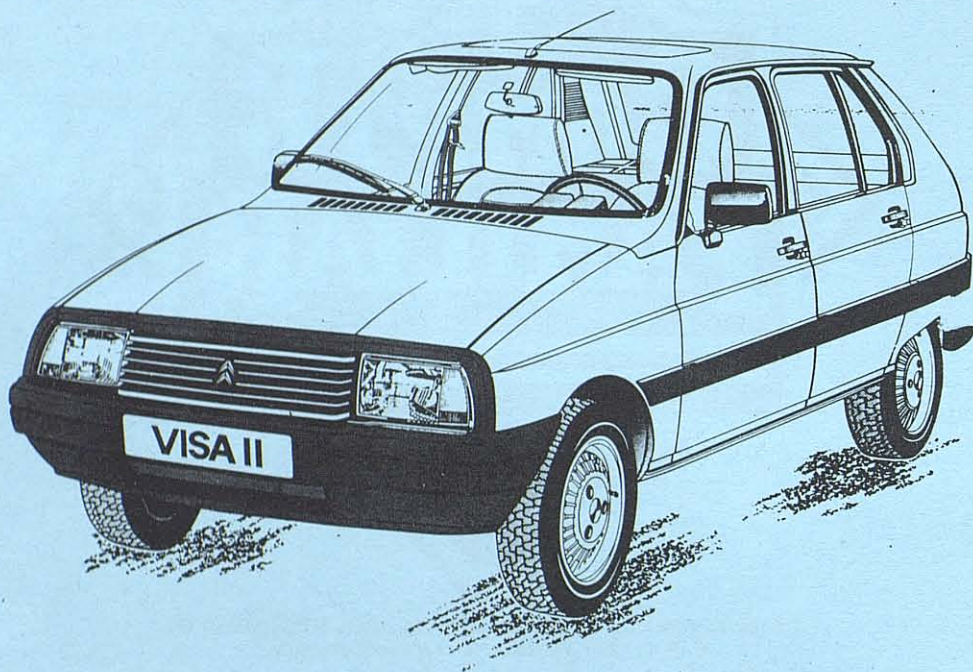
LA CAIXA DE TOTS

NUEVO CITROËN VISA II. LE INVITAMOS A PROBARLO.

Un coche para los tiempos que corren: pequeño en la ciudad pero grande en carretera. Duro, vivo y económico. El tipo de coche que funciona en Europa. Compacto, con cinco puertas. Rápido y nervioso. Con potencia de sobra.

El nuevo VISA II se presenta en cuatro versiones, todos con un motor convencional, sencillo, fácil de mantener pero difícil de romper. El VISA II es un coche que hay que probar y disfrutar.

ESTE COCHE HAY QUE PROBARLO

Pruébalo en:

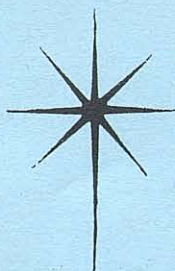
AVINGUDA GARRIGUES 40-42 TELEFS. 200708 - 201936 - LLEIDA

TARRAGONA
Capdevila S
* LERIDA

CALZADOS DE CALIDAD

Estamos más cerca de Usted, en:
Plaza Pahería, 8 (Pórticos)
Calle Carmen, 22 (Porta Ferrissa)
Avda. Cataluña, 18 (Rbla. Aragón)

Alta perfumeria i Cosmètica
Articles de Pell,
Objectes de regal
i Fotografia

Estrella de Oro

CASA FUNDADA EN 1837

MAYOR 40-42 TEL. 241462 LERIDA

Llibreria Fregola

Papeleria - Objetos Regalo
Sección: «FREGOLANDIA»
«Cositas y regalos para todas las edades»

P. de la Sal, 9 y 10

LLEIDA

Riba

BOLSOS

Prat de la Riba, 8 - Tel. 23 54 89

Mayor, 80 - Tel. 26 74 38

LLEIDA

COMERCIAL

MARQUES

ELECTRODOMESTICOS - TELEVISION
AIRE ACONDICIONADO - CALEFACCION - OBJETOS REGALO
SONIDO

Plaza Paheria, 13 y Blondel, 4 LERIDA Tel. 243532

viajes
ROSSELL
s.l.

Agencia de Viajes-Grupo A
Título 244 (B.O.E. 24-11-71)
JOSE M.ª A. VALLVERDU
Director Comercial

Una nueva forma de viajar.

VENTA INMEDIATA DE BILLETES:
IBERIA, RENFE, TRANSMEDITERRANEA

CRUCEROS-GRANDES VIAJES.
FERIAS ESPAÑA-EUROPA.

P. Ricardo Viñes, 8

LLEIDA

Tel. 24 99 31

RESTAURANT

LA MASIA

AIRE CONDICIONAT

Propietari: Modest Ribes Ribes
SOLS FEM BANQUETS, LUNCH, I FESTES

C/ Democràcia, 16 LLEIDA Tel. 23 44 24

TEJIDOS
NOVEDADES
SEDAS

Josa y Gasso

JAIME JOSA PORQUERAS

PLAZA PAHERIA, 10

TEL. 242183

LLEIDA

*neumáticos
ruedas
lavado
engrase
equilibrados
direcciones*

NEUMÁTICOS

POMÉS, S.A.

VENTAS Y SERVICIO

AVDA. DE TORTOSA, SIN.

TELS. 237279 - 237961

LÉRIDA

MUEBLES

Pijuán

P.º Ronda, 36 ☎
26 53 00
26 52 90
26 54 90

LLEIDA

VAJILLAS
CRISTALERIAS
LAMPARAS
PORCELANAS
REGALOS SELECTOS

Carmen, 7 - Teléfono 23 70 68

LERIDA

Galerías Tapiol

TAPICERIAS - CORTINAJES - DECORACION

Avda. Cataluña, 14-16 LERIDA Teléfono 26 75 02

**SASTRERIA
CONFECCIONES**

LA INNOVACIÓ

MAYOR, 11 Y 13 - BLONDEL, 14 BIS - TELEF. 242334
LLEIDA

FOTOGRAFO
ART. FOTO-CINE-JUGUETES

Pl. Sant Jaume, 26

LLEIDA

Tel. 24 20 56

La seva llibreta
o talonari de "la Caixa"
són diners a l'instant
a tot Catalunya,
Balears i Madrid.

Més de 700 Oficines al seu servei.

CAIXA DE PENSIONS
"la Caixa"

NOTA AL LECTOR

El costo Editorial de este Boletín *no se sufraga* con la publicidad que insertamos, aunque sin esta muy estimable colaboración sería imposible su publicación. Es a todos evidente que nuestros anunciantes son amigos habituales de la Asociación, que ahora una vez más, quieren sumarse a las actividades de la Entidad con esta aportación.

De su permanente presencia y de la que aquellos que quieran compartir nuestros desvelos, depende la continuidad de la edición de este Boletín. Esperamos y deseamos su ayuda y colaboración. Gracias.

ELS POETES

El sonet dedicat AL CAMPANAR DE LLEIDA del poeta Magí Morera i Galicia, es sens dupte el mes famós i popular d'entre els molts que han preuat totes i cada una de les belleses materials i simbóliques que té la Seu Vella. La poesia es va publicar en un llibre titulat «Hores Lluminoses» i molt aviat va trobar ressó entre el poble de Lleida que des de aquelles dades el coneix i recita.

Amb motiu de la Festa Major de l'any 1912, es va col·locar una làpida de marbre al peu del campanar en el qual, a sota del retrat en bronze del poeta, s'hi gravà aquella poesia.

El genial pianista i compositor lleidatà, en Ricart Viñes, amic i admirador d'en Morera, va escriure l'any 1918 un sonet per a honorà la seva memòria, utilitzant la paràfrasis, genere poetic que permet reproduir, dintre d'un grau de llibertat, el text que es pren com a model, ja en prosa o en vers. En Ricart Viñes declarà expresament l'admiració per la Seu i pel poeta.

També aquesta composició, gravada en pedra es va col·locar al peu de la torre del campanar a la tardor de l'any 1980.

Ambdues poesies son totalment un permanent homenatge que expresen el nostre sentiment vers la Seu Vella per mitjà de les paraules d'altres il·lustres lleidatans. Aquí venen reproduïdes.

EL CAMPANAR DE LLEIDA

«A dalt de la montanya que domina
la hermosura dels termes lleydatans,
s'axeca un campanar fet per titans
ó per homes de rassa gegantina.

Quan guayta cap avall, l'aygua vehina
del riu li dona espill y l'horta encants,
y guaytant cap amunt, toca am les mans
y conversa ab la lluna y la boyrina.

Pugemhi, donchs... L'escala cargolada
qu'als ulls dona mareig y al cor neguit
sembla qu'estigui desde'l cel penjada.

Y amunt, amunt, ija ets dalt! Ara, esperit,
si't sents d'aliga l cor, ipren revolada,
que ja ets á mitx amí del infinit!».

De Magi Morera i Galicia «Hores Il·luminoses».

A L'HOMENATJAT DEL CASTELL

«Ja que un sol sentiment avui domina
l'anima i el cor de tots els lleidatans
probem que per l'afecte som titans
al poeta de raça gegantina.

I que ell assaborint dolçor veina
d'aquella del seu verb tan ple d'encants
guardi un record d'apretades de mans
mai desfetes del temps per la boirina.

Pugem-la sí, l'escala cargolada
mes ara, sens mareig i sens neguits
pig que el seu peu, com bandera preuada
hi trobe, per companys de revolada
l'hermos sonet que parla d'infinít».

Ricardo Viñes.

NOTICIARI

Essent aquest el primer butlletí informatiu de la nostra ASSOCIACIÓ donarem algunes notícies atrasades, però que per a molts seran noves. I el que interessa és que tots coneguïn l'estat i funcionament d'aquesta entitat.

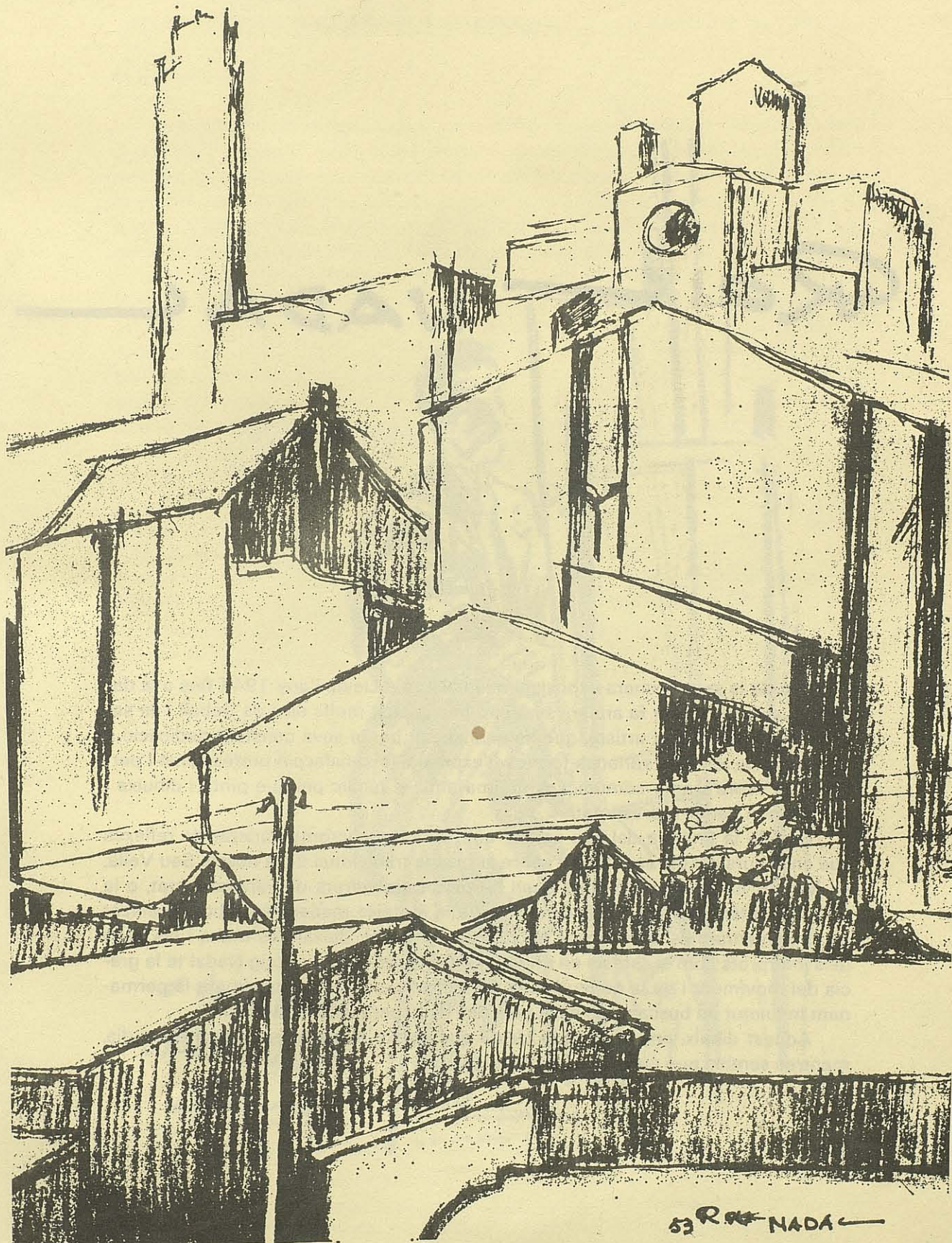
Al mes de juny de l'any passat, després de l'Assamblea General, ens reunírem a la nostra seu social la Junta nova per tal d'elegir al President. Es procedí a la votació secreta sortint per unanimitat President, Jesús Tarragona, Vice-President, Josep Sarrate, confirmant-se a la secretària Josefa Galofré i la tesorera M.ª Roser Bifet. Encarregat d'obres en Jesús Sarrate, de Propaganda i medis de comunicació social, Francesc Capdevila, de la part comercial en Juli Daura i com a vocals Josep Gené, Enric Tarruella i Ernest Saurina.

Aquest any en l'Assamblea General de Socis, s'acordà entre altres coses ampliar la Junta amb els que voluntàriament es van oferir per a treballar en bé de la nostra Associació i foren Francesc Esteve, Antoni Hernández i Xavier Benet.

L'any 1981 amb motiu dels traspassos del Govern Central a la Generalitat de Catalunya, es feu també el traspàs de la propietat de la SEU VELLA DE LLEIDA. De tots és conegut que la Seu vella era propietat del Ministeri de l'Exercit i que l'any 1948 cedí l'usdefruit al Ministeri d'Educació Nacional i l'ús perpetu al Bisbat de Lleida.

(més notícies a les últimes pàgines)

53 R~~UE~~ NADA ←

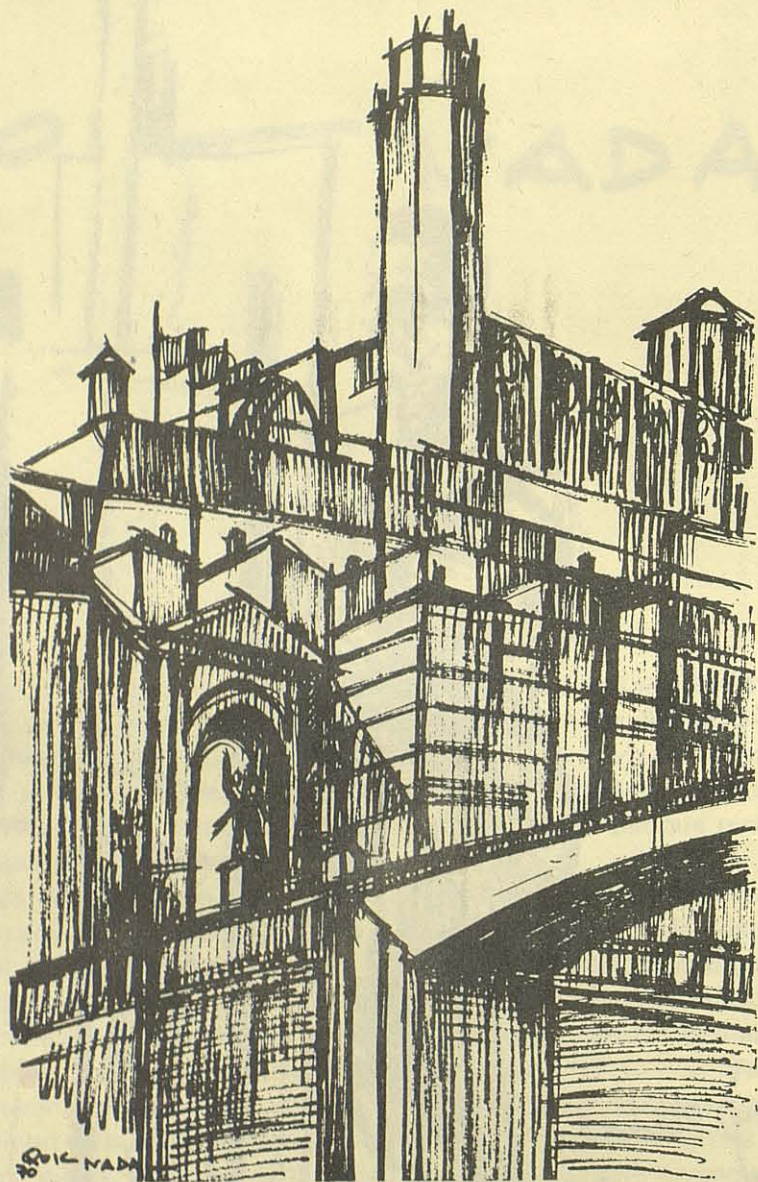
ROIG NADAL

Des de la seva primera exposició que celebrà a Lleida l'any 1944 fins a la darrera que va presentar fa ara pocs mesos, han passat molts dies de treball i de satisfaccions per aquest artista, que ha aconseguit per la seva constant dedicació a la recerca de les més variades formes d'expressió, la satisfacció professional i personal de veure's amb comunicació íntima amb el públic pel que pinta i dibuixa i amb el món per ell representat.

Des de la finestra del seu estudi, que mira la policroma varietat de reflexes que en el curs del dia es reflexen sobre la fasana tradicional de la nostra Seu Vella, en Miquel, ha posat enyorança quan ha pintat els carrers de l'antiga ciutat, o la plana lleidatana o el claustre silenciós o de la mateixa manera ha sabut paraitzar els moviments més armoniosos dels pasos de ballet, deixan les mans i els peus dels intèrprets com si estessin en un moment d'èxtasi vital. En Roig Nadal té la gràcia del moviment i de la quietud sens dubte perque te ell personalment la permanent inquietut de buscar més enllà pel camí de la perfecció i la síntesi.

Aquest dibuix, ens recorda la Lleida que estem perdent físicament dia a dia, mentres sembla que convida a somniar i evocar.

R. PITA MERCE

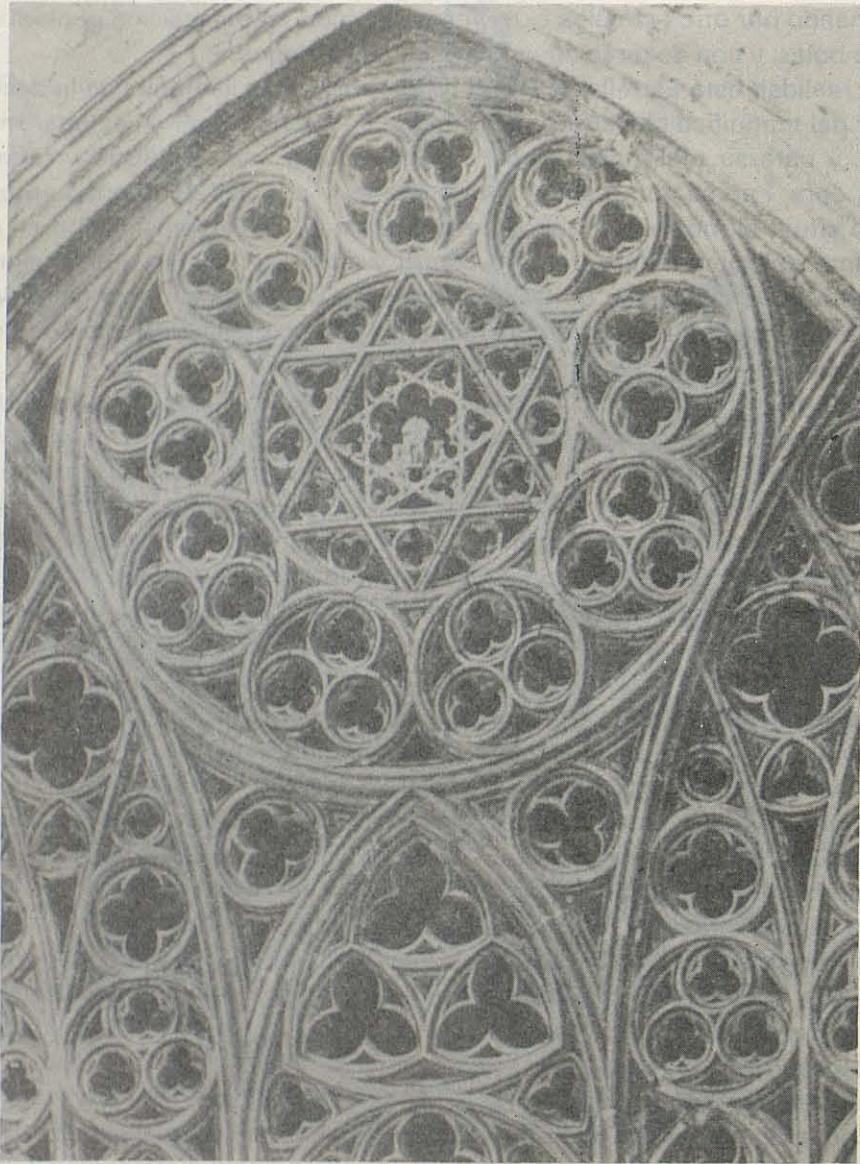
El mas perfecto ventanal ojival de la parte interior del claustro de la Seu Vella de Lérida y abierto en el ala oeste, presenta como singular y destacada decoración una filigrana con una doble Estrella de David, una pequeña inscrita en el centro de la estrella mayor, que a su vez esta inscrita y contenida en una especie de circulo contorneado por otros circulos externos periféricos, en disposición general de cojinetes de bolas, y con decoración unánime de trilobulados.

En realidad esta Estrella de David es el motivo mas llamativo de la decoración interior del magnífico claustro de la Catedral de Lérida y está en el lugar mas destacado, y para su realización se ha utilizado el arte más exquisito y refinado de toda la obra. Parece como si los constructores y artífices del monumento, hayan querido situar el motivo simbólico de la Estrella de David, presidiendo en el lugar preferente del monumento y como centro y signo del mismo. Por el significado que ahora tiene la Estrella de David o **maguen David** de símbolo del pueblo hebreo y emblema de Israel, queremos intentar estudiar la significación de esta presencia y simbología en el primer monumento leridano.

El **maguen David** en hebreo significa literalmente «escudo de David» y está formado siempre por dos triángulos equiláteros superpuestos en forma de estrella y es un símbolo mágico y religioso usado desde la antigüedad por muchos pueblos orientales y despues fue adoptado por los hebreos y así aparece en la decoración de la famosa sinagoga de Cafarnaum de los siglos II-III de nuestra era y en la sinagoga de Dura Europos y en cambio no lo vemos en la decoración de la sinagoga tardorromana de Elche. Fué usado en época medieval por los judios españoles como símbolo secundario y con otros símbolos y hasta el siglo XVII no se transforma en el símbolo universal hebreo y en el I Congreso Sionista de Basilea de 1897 pasa a ser la Estrella de David el símbolo del sionismo y con ello del pueblo judío, lo que da lugar a que en el año 1948 el **manguen David** en azul, pase a presidir la bandera del estado de Israel.

Según los documentados trabajos del Dr. Gabriel Alonso Garcia sobre la Seu Vella de Lleida la parte del claustro en que se halla la Estrella de David es obra de la segunda mitad del siglo XIV, lo que coloca la realización de esta obra en la cronología específica de los judíos leridanos, entre dos hechos trascendentales de su vida, el **progrom** de 1348 que afecta a las juderías de Tárrega y Cervera principalmente y poco a la de Lérida y el **progrom** de 1391 que destruye las juderías de Lérida y Barcelona y afecta poco a las de Tárrega y Cervera. Este espacio entre ambos **progrom** o **avalots** marca cronológicamente el espacio de mayor esplendor cultural, demográfico, económico y social de la judería leridana y coincide en todo con la época de construcción de la decoración interior del claustro de la Seu Vella y específicamente con el tiempo en que se coloca la Estrella de David, como motivo central de su decoración. Parece que esto nos induce a pensar que la influencia de la comunidad hebrea de Lérida era tan grande, que se reflejaba en esta Estrella de David puesta en el lugar preferente del primer templo cristiano de la ciudad. En la segunda mitad del siglo XIV los judíos de Lérida, podían ser judios abiertamente, podían aparecer como judios a la luz del dia sin temor a persecuciones, como sucede un siglo mas tarde, en el siglo XV, en que ya muchos criptojudios o mejor conversos que secretamente conservaban la religión hebrea, fueron canónigos de la Seo y por ello fueron perseguidos por la Inquisición.

El mas perfecto ventanal oval de la parte interior del Claustro de la Seda de Lerida y situado en el ala oeste, presenta como singular y destacada decoración una filigrana con una doble Estrella de David, una pedruzca inscrita en el centro de la estrella mayor que a su vez contiene y contiene en sus brazos de brazos...

...Valla y ...
...centro de su decoración. Presenta una doble estrella a la vez que la
...frontera de la decoración hecha de la otra en un sentido que se relaciona con esta
...Estrella de David inscrita en el centro de la estrella mayor que a su vez
...cubren. En la segunda mitad del siglo XIV se crean las filigranas con una
...especialmente en Lerida, donde se crean las filigranas con una
...una serie de arcos que se crean en el siglo XV, en que ya se crean
...diseño o mejor conocido que posteriormente corresponden a la filigrana
...canónica de la Seda y por lo tanto fueron trabajadas por la filigrana.

La Estrella de David tiene antecedentes en la decoración de los templos medievales leridanos. Nos aparece también en la portada románica de la Iglesia del Castell de Cubells, portada tan influenciada por motivaciones decorativas de origen árabe y que parecen directamente trasladadas de cartones de tapices orientales, tanto en su decoración geométrica, como en la de motivos florales, como en la fauna, con figuras aún hoy vigentes en tapices persas y que están presentes en la decoración de la portada de Cubells que personalmente creemos debe datarse en la segunda mitad del siglo XI, estando aún Balaguer en poder de los musulmanes y lo que explicaría esta fuerte influencia cultural de los musulmanes de Balaguer, sobre la portada de Cubells. Posteriormente en el siglo XIII la decoración se repite en algún elemento de la iglesia románica de Agramunt. También aparece decorando claves de bóvedas góticas en Tremp, en Fraga y en otros lugares del país. La Estrella de David es un motivo decorativo que se repite en las iglesias leridanas, a partir del siglo XI y hasta el siglo XV, pero que tiene su representación más refinada y destacada en el Claustro de la Catedral de Lérida.

El mismo tema decorativo de la Estrella de David se encuentra dentro del óculo que preside la Puerta de los Apóstoles de la Catedral de Valencia, obra de la primera mitad del siglo XIV y por ello anterior al claustro de la Catedral Vieja de Lérida. A esta estrella de seis puntas de la Catedral de Valencia le llamaban «El Salomó». En la Edad Media los musulmanes llamaban a la estrella de seis puntas, «**chaim Sulayman**» o «sello de Sulayman» o mejor, «sello de Salomón». Los hebreos empleaban la fórmula de **maguen David** o **maguen ha-David** que significa «Escudo de David». En los documentos medievales romances se le designa con los términos **opera Solomonis**, **opus Salomonis**, **labor salomoniega**, etc. siempre refiriéndose a la estrella de seis puntas. La tradición de la Estrella de David es común a musulmanes y hebreos durante la Edad Media, si bien como se ve, los árabes sabían que era un símbolo hebreo, atribuido al rey David y que ellos también empleaban en la decoración y en la magia. En todo caso, la Estrella de David, en el claustro de la Catedral de Lérida es al menos una prueba perenne de la influencia oriental en su decoración, llegada tanto a través de hebreos como de árabes, y en cierta forma contrapesaba la influencia del románico francés que el oficialismo cristiano de la época quería imponer, para contrarrestar así la decisiva cultura orientalizante de raíces musulmanas y hebreas que dominaba en el país leridano durante la Edad Media. Querían cristianizar el país con las influencias francesas y a la vez intentar sacar las influencias orientalizantes de origen árabe y judío, pero en la larga construcción de la Catedral Antigua de Lérida, no lo consiguieron.

Ahora en que la estrella de David es el símbolo nacional judío y la representación de la cultura hebrea, tiene verdaderamente mucha importancia el hecho de que el **Maguen David** esté en el lugar de honor y con el arte más refinado del primer monumento románico leridano. Es muy probable que esto en la segunda mitad del siglo XIV en que se construyó, tuviera un significado diferente del que la realidad actual nos sugiere. Hoy cabe tomarlo como símbolo de influencia social y cultural hebrea entre los cristianos de Lérida que en la segunda mitad del siglo XIV construyeron este magnífico claustro, acaso con dinero prestado por la aljama hebrea de Lérida, en dicha época aún rica y poderosa. De lo que no cabe duda, es que en la actualidad, tiene mucha importancia esta Estrella de David colocada en lugar preferente del claustro de la Catedral leridana y acaso sea una de las circunstancias más dignas de tener en cuenta del primer monumento leridano.

ELS NOSTRES COLLABORADORS

Roderic Pita Mercé, jutge de professió i arqueòleg d'afició, pertany a la generació que va fer possible la tasca arqueològica a la nostra terra des que s'acabà la guerra civil fins a la creació de l'Estudi General de Lleida. Ha cobert una llarga i difícil etapa, en la qual gràcies a la seva incansable activitat prospectiva i de catalogació ens ha permès conèixer un ingent nombre de jaciments de la zona del Baix Segre principalment. Roderic Pita va saber trobar temps per a enriquir el nostre coneixement del passat mitjançant excavacions com a membre actiu de la Secció d'Arqueologia de l'Institut d'Estudis Ilerdencs, que molt dignament feia la funció del Servei Provincial d'Arqueologia, i en col.laboració la majoria d'elles, amb Lluís Díez-Coronel. Així noms com «Masada de Ratón» (Fraga), «El Romeral» (Albesa) o «Bobalà» (Seròs) són fites ja importants per a conèixer respectivament la recent prehistòria, la romanització o el món paleocristiano-visigòtic de la nostra terra.

Però a més com a bon responsable de la labor realitzada, ha assistit a diversos congressos i reunions científiques aportant-hi sempre el nom de Lleida, que d'aquesta manera no quedava absent del mapa arqueològic nacional. Ha publicat també una llarga llista de treballs dels quals seria difícil extreure'n els més importants pel valor de tots ells, tanmateix crec que la seva sèrie **«Datos Arqueológicos Provinciales»** és la més rica en informació, una autèntica eina de treball bàsica per a qualsevol estudi actual i l'inici d'una Carta Arqueològica Provincial que cada vegada tenim més avançada. També ha estat autor de diversos llibres de síntesi, com els publicats en la Colección Cultura Ilerdense que estudien moments tan importants i desiguals, mostra de la indiosincràcia de l'autor àmpliament preocupat per tota la nostra Història, com la **«Lérida Ilergete»** i la **«Lérida Paleocristiana»** i la **«Lérida Judía»**. Precisament és aquest últim tema el que ara els preocupa amb major interès, una prova d'aixó n'és l'interessant treball al qual aquestes línies han intentat servir de modesta intruducció biogràfica.

Banco Industrial del Sur

LLEIDA

Avgda. Francesc Macià, 35
Tels. 24.15.62 - 24.36.86

On ens posem incondicionalment a la seva disposició per oferir-vos els nostres serveis.

Tenim 132 Sucursals distribuïdes per tota Espanya.

San Miguel
una clase de cerveza

ALMACENES
OLIVA
Decoración para el hogar

Caballeros, 6

LLEIDA

Tel. 24 35 44

EURO
FOMENT

IMPORTACIÓN
EXPORTACIÓN

S. A. DE SERVICIOS TECNICOS

Prat de la Riba, 31

Planta Ciàl., pta. 4.º

Tels. 973-243758 - 66

Telex 57760 - EFOM-E

LERIDA

Solans

JOIERIA - RELLOTGERIA - OBJECTES DE REGAL

MAGDALENA, 15

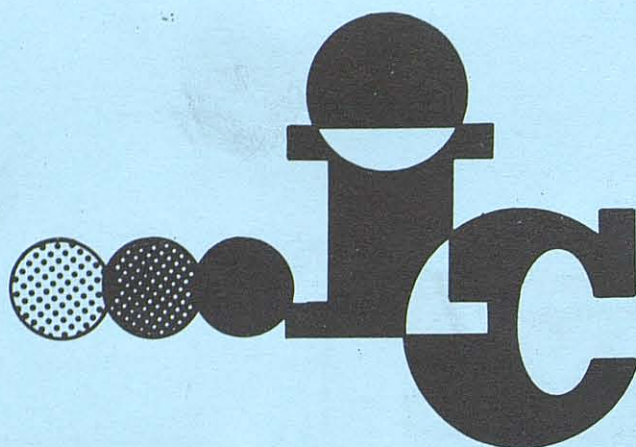
TELEF. 23 69 90

SANT ANTONI, 50

TELEF. 26 68 19

MARTIN RUANO, 19

TELEF. 27 13 92

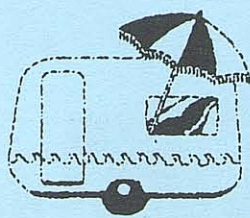

IMPRESA COMERCIAL

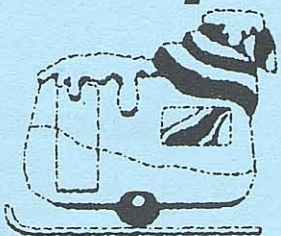
**CREACIONES GRAFICAS
SISTEMAS ARCHIVO
OBJETOS ESCRITORIO
MATERIAL TECNICO DIBUJO
ARTICULOS BELLAS ARTES
OLEOS
ACUARELAS
GUACHES
ACRILICOS
PINCELES
ESPATULAS**

Av. Blondel, 8 - Teléfono 24 34 22
Av. Prat de la Riba, 44 - Teléfono 23 69 44
LLEIDA

Caravanas para todo

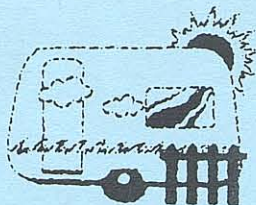
Para la playa

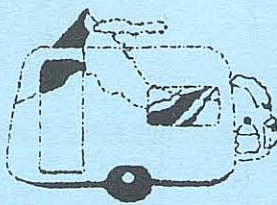
Esquiar

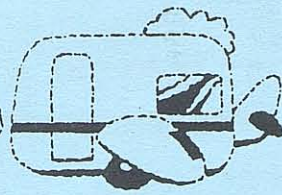
Navegar

Para el campo

La montaña

Y para volar

RIBES camping
Caravanas para todo

Alcalde Costa, 6 Telf. 22 10 14
Ctra. Zaragoza Km. 459. Telf. 26 17 00. Lleida

VEHICULOS TODO - TERRENO

VALE LA PENA CONOCERLOS

Véelos en:

RIBES maquinaria agrícola s.a.

Ctra. Zaragoza. Km. 459. - Teléfonos 22 10 14 - 26 17 00

LLEIDA

CONFECCIONS SELECTES

Ribé

RIBE NUPCIAL

Comte de Rius, 13
Tel. 20 40 02
TARRAGONA

RIBE NUPCIAL

Sant Antoni, 53
Tel. 27 06 26
LLEIDA

RIBE CAVALLER

Major, 9
Tel. 24 31 32
LLEIDA

GENEROS DE PUNTO

Camilo Adell

Mayor, 3-Blondel, 8   Magdalena, 38

LLEIDA

CASA

BLONDEL, 60 TELEF. 26 82 16 LLEIDA

Mòdol's

DROGUERIA
PERFUMERIA

Pi y Margall, 62
San Antonio, 22

LLEIDA

Tel. 24 28 67
Tel. 26 73 92

• MODA • REGALS • COSES • PERFUMERIA • BIJUTERIA •
MIME
• BIJUTERIA • MODA •
• BARMES, 20 • LLEIDA • TELEF. 242160

SONILUZ

ES SELECCION

INSTRUMENTOS MUSICALES DE
TODAS CLASES

LAMPARAS CON PERSONALIDAD

OBJETOS PARA REGALO

Pl. Mosén Cinto, 4 (Edificio La Gremial)

MIEMBRO DEL CLUB DE MARKETING DE LLEIDA

banco condal

Al servicio de Lérida y provincia

Pl. Pachería, 11

LERIDA

RECORDATORI

Molt possiblement que la persona que més dedicació ha tingut al nostre monument local i que amb els seus escrits conferències intervencions personals més ha influït en la creació del clima emocional i efectiu per a la seva defensa i protecció hagi sigut en Manuel Herrera i Gés, volgut i respectat patrici, que acomodà els seus modus personals, la seva ciència i la seva vida, al permanent esforç d'investigar en la cultura i l'art de les terres de Lleida.

Durant els seus molts anys de vida, va mantindre com objecte primordial de la seva activitat científica, l'estudi artístic de la nostra Seu, la difusió de les seves bellesses i la creació d'un riquíssim arxiu fotogràfic, lamantablement avui desaparegut. Gràcies a la seva dedicació i entusiasme, s'inicià el moviment restaurador amb trucades a Ministeris i organismes oficials que van culminar amb el canvi de titularitat de la vella catedral i amb l'arribada a Lleida dels magnífics restauradors encuadrats a Regions Devastades baix les ordres del insigne arquitecte en Alexandre Ferran.

Amb record i memòria d'En Herrera i Ges, publiquem un dels seus múltiples treballs, provinent de la revista «ILUSTRACIÓ CATALANA» del mes de gener de 1915, i ho publiquem amb la singular ortografia catalana de l'època, curiositat que sens dupte dona més força emotiva a les paraules de l'escriptor.

La evocació de l'home i de la seva gesta es complementa amb les carinyoses paraules d'En Roman Sol i Clot, que amb la seva semblança ens demostra la figura humana d'aquell gran lleidatà, que queda perfilat escuetament amb traços deliciosos i aables.

L'ANTIGA
SEU
DE
LLEYDA
OBRA
D'UN
POBLE

Quins temps aquells en que'ls alarbs s'ensenyorien de tota l'Iberia! No feya molt que la feconda llevor del Cristianisme havia sigut sembrada y semblava que'l trepig del moro l'havía d'enfonzar per sempre.

Lleyda enamorà als orientals per sa excelent situació, y, treballadors y vius, convertiren ses encontrades en una horta de les més hermoses, de la qual lo traçat de rechs va esser fet tan magistralment, que no ha tingut esmena. Y aquí's fortificaren, y aquí alçaren mesquites per enlayrar a son Deu y a son profeta.

Mentres tant, la llevor cristiana anava germinant tendra y ufanosa entremig de la negrosa cugula mora; y'l vent l'empenyía capa a la montanya, ahont s'arplegava soplujada de la invasió sarrahina, y a l'esguart de tots la fè de Cristo adquiria força en los cors y's convertía en lo veritable penó de la reconquesta patria.

Tremolant la creu en una mà y en l'altra l'espasa, lluytant sempre, se va fer recular al moro fins a trèurel d'Espanya. Y a Lleyda després a més de quatre sigles de dominarla la mitja lluna, essent la meta d'una gloriosa etapa de la reconquesta catalana, se concentraren los amors de tot un poble, que fructificaren en la nostra Seu vella com a mostra portentosa de la irrompible fè cristiana dels nostres almogàvares y dels nostres arrogants avantpassats.

A fer l'estupenda Catedral contribuïren tots los catalans; de tots los indrets de Catalunya venía quelcom d'ajuda, y'l poble s'interessava tant per sa construcció, que moral y materialment s'hi veu

en ella l'intervenció seva. Sols axís s'explica que fins los raconets més amagats y que no habien de ser may vistos y admirats, estiguin fets ab igual cura y perfecció que es maravelles que estan a la vista. Les escenes populars dels capitells, la matexa acció continuada de sa construcció, en la que domina sempre'l mateix esperit, en la que durant tants anys se conserva'l mateix segell d'armonia y virilitat, d'elegancia y senzillesa, no pot esser obra d'un home, sa vida no es tan llarga, sols pot ser l'obra d'un poble a la qual hi porta tota la seva ànima, que vessa encara avuy desde la Porta dels Fillols fins a la de Jesús, per ses naus severes, per son cimbori model, per sos inacabables capitells, per sos claustres originals, per son enlayrat campanar, com a mostra palpable de la extraordinaria fè d'un gran poble, com a proba fidel de sa cultura artística.....

Passaren los anys..... *Post obsidionem capta Ilerda..... Civitas Ilerda in rebelione prima fuit...* y ila Catedral vella de Lleyda fou quarter!... iencara n'es avuy quarter de les tropes a Lleyda sa Seu antiga!.....

Un poble va fer. Un poble dèu deslliurarla y tornarla al lloch que dèu ocupar, lo primer sens cap dubte entre'ls monuments nacionals.

Lo nostre poble, los descendents dels que feren lo grandíós monument de Catalunya que hi hà a Llèyda, no'l coneixen prou. Jo tinch fè en lo meu poble, jo tinch fè en la fè de tots nosàltres, y sols per desconexement de lo que es lo que tenim, ho tenim com està; que'l dia que aquest desconexement desaparegui, l'entusiasme de tots serà igual, y, empenyut per la fè, per la vida nostra que està retratada en pedra en la Seu antiga de Lleyda, per lo nostre amor a la cultura y a l'art, farà que ressuciti a nova vida, venint a la nostra d'avuy, aquella mostra hermosíssima dels entusiasmes que sentien los vells catalans per Deu y per l'art.

Fèmia conèixer al poble, que obra del poble ha d'esser també sa deslliuració sa restauració.

Manel Herrera y Gés

Lleyda, Desembre de 1914.

MANUEL HERRERA I GES

La Seu Vella es el cor de Lleida i els lleidatans. No te res d'estrany, doncs, que hagin estat molts qui esmercesin el seu esforç en veure-la novament restaurada en la plenitud del seu art i bellesa. Però no sirem pas injustos amb ningú, si diem que, un sobre tots, visqué i senti el monument com a propi. Ens referim a Manuel Herrera i Ges. Qui era?

Lleidatà de socarrel. Advocat i home de lletres. Culte com pocs. Amic de tot-hom, sense tenir massa amics. Orador de paraula calida. Quixot que trobà la seva Dulcinea en la Seu Antiga. Fins el físic tenia de quixot. Alt; carregat d'espallles; distinguit. I una cara de bonhomia amb una barba poblada i espesa i unes grosses ulleres per corregir una forta miopia. Era el més expert coneixedor d'art en la Lleida del seu temps, amb fama reconeguda més a fora que aquí, on mai es reconegueren del tot els seus merits. Potser per això li agradava lluir les condecoracions que posseïa i presumir de les moltes Acadèmies de que era membre. Introvertit. Fidel als seus ideals. Creient de debó. Aimant de la família. Periodista, director de «El Lunes» i habitual col·laborador de premsa. Polític, militant en les files mauristes. Gran aficionat a la fotografia. Fotografià tots els racons i raconets de la Seu Vella. Gaudi d'un extraordinari arxiu de diapositives. Publicista. Estudios i divulgador de la Seu, amb abundosa bibliografia sobre el tema. Servicial guia per a qualsevol visitant. Mori el 1.951 volgué un enterrament senzill i humil, quan tenia dret als més alts honors.

R. SOL I CLOT

ARXIU FOTOGRÀFIC

La façana sud de la «Seu Vella» de Lleida, ha estat sempre considerada com la principal, pel sol fet de mirar a la Ciutat i ésser a la vegada el centre d'atracció tant dels lleidatans com dels forasters. Ha estat i segueix essent, el primer contacte que des de les vies ciutadanes, mantenim amb la història lleidatana mitjançant la gloriosa arquitectura dels seus esvelts finestrals, que alineats al llarg del seu impressionant claustre, s'obre a la fèrtil plana de l'horta i des d'on s'atalaien les comarques de la Catalunya Nova. La silueta personalíssima de la Seu lleidatana, amb la seva torre i atalaia, constitueix una visió identificadora precisa, de la mateixa manera que ho són el temple de la Sagrada Família per a Barcelona i la Giralda per a Sevilla.

Amb aquestes fotografies dels nostres arxius, volem oferir les imatges insòlites i oblidades, que com records volguts, serveixin per a refrescar la memòria del passat esplendorós i a la vegada trist que tingué la nostra Seu, reconduint als nostres lectors, mitjançant aquests testimonis gràfics, al coneixement del estat de deixadesa a la qual la ignorància i la desídia humana, embocà a la més preuada joia artística lleidatana.

La recuperació arquitectònica iniciada ara fa deu anys i reempresa amb tal d'èxit per l'Associació «AMICS DE LA SEU VELLA», caldria a més que abracés la plena actualització de la denominació de SEU VELLA, rebutjant la impropia de «castell» amb la qual encara se la coneix, conseqüència de la forçosa transformació a la qual fou sotmès el temple, després de la ocupació per les tropes del Rei Felip V i la seva utilització durant any com a caserna, magatzems i fortí.

Les transformacions per a la seva adaptació foren greument lesives i amb freqüència mutilants, sense aconseguir tampoc la necessària comoditat per a la tropa ni la útil i suficient adequació pel acuartelament, com s'expressa en l'informe del Ministre de la Guerra durant el regnat d'Alfons XIII, en l'expedient per a la seva declaració Monumental.

Amb la publicació d'aquestes dues fotografies, oferim una imatge nova de la façana sud, amb els seus finestrals ocults i tapiats per gruixuts murs, perforats per finestrells estrets els quals indiquen la duplicació que sofrí el claustre al ésser destinat a allotjament de les Companyies en el pis superior i a cavallerisses l'inferior. Tocant a la noble zona de La Porta de Fillols, incrustada entre els àbsis de les capelles de Cescomes i Recasens, veiem una construcció del segle XIX, destinada a la protecció de les entrades del Cos de Guàrdia, cuines i magatzems generals.

Aquestes últimes dependències que amb el curs dels anys foren modificades amb freqüència, perduraren fins el juny de 1.928, data en que va quedar deseït el conjunt mencionat per a donar entrada al recinte mitjançant una rudimentària placeta en la qual es va col·locar una garita de fusta per a la protecció del sentinella, permaneixent d'aquesta forma fins que s'iniciaren les obres de restauració en el any 1.948.

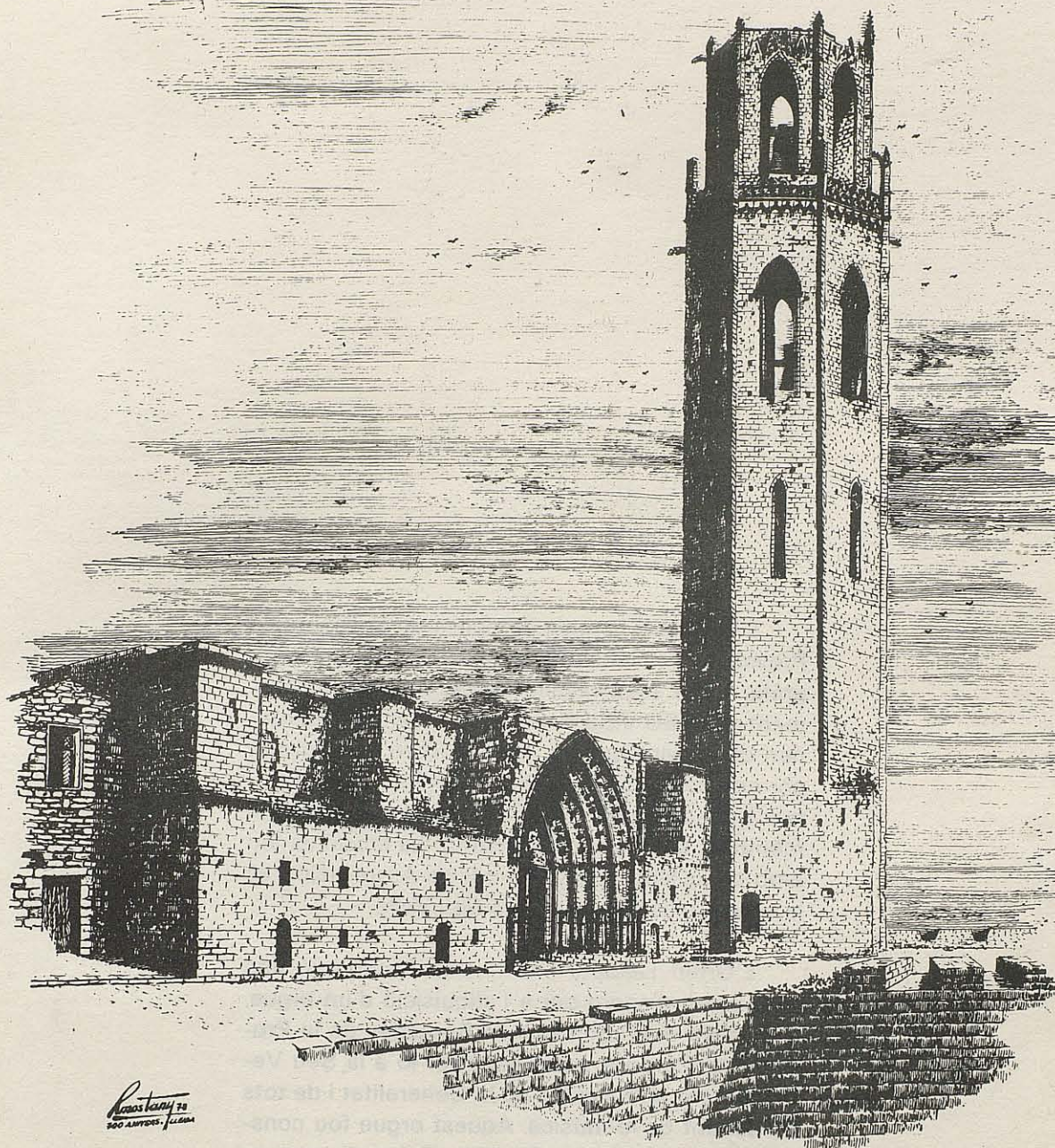

MES NOTICIES

Amb l'acabament de l'any 1981, també s'ha acabat l'últim presupost de la Direcció General d'Arquitectura, que és l'organisme que ha fet realitat els últims anys la restauració de la nostra Seu Vella. Podem dir que quasi s'ha acabat la restauració del campanar, només queden uns petits detalls en les finestres del segon pis i una en la part baixa, esperant que la Generalitat ho continuarà aviat.

Com a complement de la restauració del campanar la nostra Associació ha volgut deixar acabada la capella que hi ha al bell mig. S'ha restaurat la porta que dona al claustre, posant-hi una porta de ferro i vidres. La capella es de planta vuitavada coberta amb volta de creuria. Rep llum per tres finestrals, un a cada cara de les que miren al riu, tamisada per unes fines plaques d'alabastre. Amb motiu de la neteja de les parets, es descobrí una porta que dona al carrer per un estret passadis, ignorat per tothom, doncs estava dissimulat per una carreu que el tapaven pels dos extrems, amb l'agradable sorpresa que en treure'ls de dins de la capella, aparegué la porta primitiva, de fusta policromada, i amb la seva ferramenta. La decoració de la porta consisteix en una combinació dels escuts dels fundadors i dels patrons.

**MISCEL·LÀNIA COMMEMORATIVA
DE TREBALLS INÈDITS SOBRE EL
NOSTRE PRIMER MONUMENT
LLEIDATÀ**

L'Institut d'Estudis Ilerdencs de la Diputació Provincial de Lleida ha editat un número monogràfic de la seva revista Ilerda, dedicat íntegrament a la SEU VELLA amb motiu del VIIè. Centenari de la consagració. Aquest llibre està format per una col·lecció de treballs inèdits sobre el primer monument lleidatà, treballs dels prestigiosos membres del mencionat Institut. La edició es feu amb la col·laboració de la nostra Associació i es la venda a les llibreries i a la Seu Vella.

L'Orfeó Lleidatà i la nostra Associació ens hem posat d'acord per a l'adquisició d'un orgue, procedent d'un monestir de Bernades de la Província de Zamora, per a instal·lar-lo a la Seu Vella, contant amb l'ajuda de la Generalitat i de tots els aimants de la música. Aquest orgue fou construït l'any 1833 per Cándido Cabezali; segons l'acreditat organer de Papiol, en Gerhard Grenzinc, ofereix tota garantia de que no ha estat manipulada, ni ha sofert cap reforma des de la seva construcció.

EMBRÉ
MIGUEL
JAMONAL

18 DE JUNIO DE 1922
FRANCO DE
FERIA AGRICOLA

DE REPUBLICA
MIGUEL
COLA Y MISIONAL

19 DE JUNIO DE 1922
FRANCO DE
FERIA AGRICOLA